ANUL 36 — Bucureşti şi Orăştie, — la 24 Februarie 1938 — Nr. 9



# LIBERTATEA

**Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie în anul 1902**

DIRECTOR SUFLETESC: † Dr. ION I. MOŢA

Cererile de abonare şi banii pentru foaie se trimit pe adresa: Admin. „LIBERTATEA" (Moţa) BUCUREŞTI I., Calea Victoriei 63

Orice scrisori pentru Redacţie să se trimită pe adresa: RED. „LIBERTATEA", ORĂŞTIE Jud. Hunedoara.

»Libertatea« este: Proprietatea familiei moştenitoare alui ION I. MOŢA
ABONAMENTUL: 120 lei pe an, 60 lei pe 1/2 an şi 30 lei pe 1/4 an.

Apare în fiecare JOI
**2 lei**


# Hotărâri mari în Anglia

## Nu se mai poate împiedeca deşteptarea popoarelor şi voinţa lor de a-şi fi stăpâne pe soarta lor

**Nici în »întunecata« Asie, dar nici în luminata Europă!**

Ştire de mare greutate vine din Anglia: Conducătorii ei sunt tot mai gata... *a se apropia* cu politica lor de *Germania* şi de *Italia*!.. O spun de-ocamdată fără zgomot mare, căci Englezul nu vorbeşte mult şi nu strigă, ci priveşte departe în viitor, îl cercetează, îi vede noroacele şi primejdiile lui şi se pregăteşte de cu vreme a le întâmpina... Până de curând Anglia se punea trufaşă şi duşmănoasă în calea Italiei care îşi căuta un noroc al ei, prin războiul în Abisinia. Şi îi făcu destule zile amare. Pe Germania o puse odată la pământ, în marele război trecut, şi se părea că o s'o împedece multă vreme a se mai ridica. Căci vede în ea o concurentă (o putere care va s'o ajungă ori s'o şi întreacă cu vremea) în purtarea marelui negoţ pe mări, spre ţările depărtate. Şi sosirea acelei vremi ar dori Anglia s'o întârzie cât mai mult.

Aşa gândea şi se arăta Anglia că voieşte, până bine de curând. Iar Franţa, care, condusă de sfetnici cu mare trecere acolo, jidani sau Francezi foarte jidoviţi, având mereu frică de vecina sa Germania, — se alipeşte de-o vreme de Anglia, ca de mântuirea sa şi tare se bucura de împotrivirea Angliei faţă de Germania, şi o încuraja şi o lăuda pentru asta. Acum politica Angliei e la o mare răscruce! Roata s'a întors foarte. Şi ea, privind cu ochi bine cercetători viitorul, vede adunându-se nori tot mai grei pe cerul... Indiilor, a pământului atât de preţios pentru noroacele materiale, multe şi bogate, ale Angliei... Şi de azi încolo gândurile ei într'acolo se adună; cu primejdiile de acolo se frământă. Şi de-aceea, în Europa, — vrea pace!.. Dă de cu vreme vorbă bună Germaniei şi Italiei, că doreşte apropiere de ele. Ceea-ce înseamnă, mai pe faţă spus: de mine pace veţi avea. Eu am azi alte griji, nu să vă pun vouă pedeca, mai ales când văd că sunteţi popoare ce nu vă mai lăsaţi »conduse« de alţii, nici de-or fi aceia chiar Englezii.

Ce s'a întâmplat? Ce roată s'a întors? Iacă ce:

*Soarele libertăţii naţionale începe să strălucească tot mai viu şi să încălzească şi uriaşul popor al Indiilor!*

Indiile sunt cel mai mare stat cu cel mai numeros neam din Asia: de vre-o 300 de milioane. Popor uriaş, dar împărţit în »Provincii« (Ţinuturi) şi sub numeroşi voevozi locali. Se mai deosebesc acele ţinuturi şi prin obiceiuri străvechi, prin port, prin grai, — dar sunt totuşi un neam şi o credinţă. Cam cum eram şi noi Românii nainte vreme: »Moldoveni«, »Munteni«, »Olteni«, »Ardeleni«, »Bănăţeni«, »Crişeni«, »Maramureşeni«, Bucovineni«, dar de fapt — toţi Români, cu oarecari deosebiri de grai, de port, de lală locală. Turme mărunte.

Ei bine, timpul a copt dorinţa acestor turme mărunte, de a se contopi, a se împreuna într'una singură şi mare. Şi la chemarea luminătorilor ridicaţi din mijlocul lor, cari le chemau şi le cântau: »Hai să dăm mână cu mână, Cei cu inimă română, — turmuliţele îşi deteră pe rând mânile, întâi două, apoi nouă, până ajunseră una şi bună şi temută! Până erau turmuliţele mici şi despărţite între ele, le luau folosul mâni, streine: Turcii, dinspre Dunăre, cu »şuştarele« mulgeau la cea Oltenie şi Muntenie şi i duceau bunătatea la ei acasă; Muscalii din Miazănoate, mulgeau oiţa grăsuţă şi bună Basarabia; Austriecii tundeau dulcea Bucovină, »vesela grădină« şi i culegeau rodurile dulci şi florile; Ungurii storceau hrană, ca ne-alţii, din bogatul Ardeal şi Banat, şi-l cărau la Budapesta lor.., până ce vru Dumnezeu şi norocul poporului său credincios, să-l scape de aceşti mulgători şi storcători, şi să unească toate turmuliţele sub un păstor şi să le facă stăpâne în staulul lor, lărgit şi puternic.

Acest lucru se pregăteşte şi se coace, îl coace vremea, şi în Indii! Mulgătorul cel mare al uriaşei stâne care sunt Indiile, e Anglia! De acolo îi curg ei râuri de aur şi de miere. Dar de-o vreme au început şi acolo popoarele să-şi deschidă ochii şi mai ales să şi deschidă urechile la glasul chemător al unui om trimis de Dzeu lor, care îi chiamă: „Hai să dăm mână cu mână..." E bărbatul luminat al lor Gandhi, care a propovăduit, a suferit şi nu s'a plecat nedreptăţilor... Şi glasul lui a străbătut azi un ţinut, mâine altul, până ce a ajuns, ca scurs prin văi şi munţi, dela o margine la alta a uriaşului pământ al Indiilor. Şi azi urechile întregului popor indian sunt îndreptate spre locul sfânt în care trăeşte, fără lux, fără paradă, ci ca un sărac, cum sărac e tot poporul indian, Gandhi, cinstit de ei ca omul trimis lor de Dumnezeu. Şi dorul de libertate şi de dreptate pentru neamul său, de care arde sufletul lui Gandhi, s'a aprins încet încet, ca lumină din lumină, în tot poporul, şi el cere azi tot mai dârz prin aleşii săi, cari sporesc în număr şi în curaj, libertate Indiilor!

Asta o îngrijorează azi pe Anglia. Că se cutremură pământul sub picioarele sale. Şi ea această mină de aur fără samăn de bogată, nu voeşte s'o scape din... mâni (ca să nu zicem din ghiare!) Şi de aceea începe să spună: Ce-mi

Continuare în pag. 3.

# Butenko...

Zarvă mare se făcu nainte cu vre-o lună de zile, că »ministrul« Rusiei la Bucureşti a perit, nu se mai ştie de el nimic, l'a înghiţit pământul. Unde era? Oblu la Roma, în Italia... Zburase să nu-l ştie nimeni

Din Roma ciudatul diplomat dă semne de viaţă scriind că el a fugit, că era spionat de oamenii siguranţei ruseşti, care îl bănuia şi îl urmărea. Şi spune că nu se mai întoarce în Rusia, deşi are acolo soţia şi o fetiţă, cari acum vor fi arestate, — dar el ştie că de s'ar întoarce acasă ar fi rău de el, că stăpânirea comunistă, despre care are cele mai aspre cuvinte, *l'ar potopi şi pe el*, ca pe mulţi alţii.

## Muncitori îngropaţi de vii

La o carieră de peatră dela poalele muntelui Tatra din Ungaria, lucrau 30 de muncitori. Groapa în care săpau fiind prea adâncită în inima muntelui, s'a prăbuşit o stâncă astupând de vii pe cei 30 de muncitori. Până în clipa de faţă au fost scoşi de subt pământ cinci morţi.

## Ce amenzi au fost iertate

Din greşală s'a înţeles, că prin Inaltul Decret Regal din 14 Ianuarie 1938 au fost iertate amenzile fiscale şi cele administrative. De fapt prin susnumitul decret au fost reduse amenzile penale, la plata cărora au fost osândiţi diferiţi săteni.

## Săracii de ei...

Guvernul rusesc a hotărît să prefacă fostul Petrograd (azi Leningrad) într'o puternică cetate la ţărm de mare. — S'a dat poruncă să plece din oraş toţi streinii şi mulţi locuitori vechi, de a căror case au trebuinţă lucrările. Că oraşul se întăreşte aşa fel, ca să fie peste putinţă de cucerit!

Cine va îndeplini uriaşele lucrări? Nefericiţii arestaţi politici, aproape toţi oameni cu carte şi cari nu erau deprinşi cu lucrul cel greu şi dur. Dar aci vor lucra până vor cădea de pe picioare, — sub ameninţarea cnutului comunist şi a armei roşii.

## AMERICA — nu se lasă napoi

Văzând cum se înarmează pe mare Anglia, Japonia, Franţa, Germania, şi celelalte, America nu vrea să rămână nici ea napoi. A hotărît să-şi fabrice 3 din cele mai grozave vapoare de războiu, zise „Supra-cuirasate«, de câte 40.000 de tone, — aşa de mari cum nici nu se obişnuiesc să se facă. Un astfel de monstru pe mare, e cât o cetate pe un vârf de munte. E puternică şi stropeşte în jur de sine din sute de guri de tunuri foc potopitor, — dar de mişcat e foarte greu de mişcat! Dar şi cine să se apropie de el, — om să fie!

# PE AIUREA ŞI PE LA NOI

**Italianul vede bine şi primeşte în slujba Ţării numai pe omul de încredere!**

»Monitorul Oficial« al Statului italian, a publicat Decretul (lege) prin care: în posturile de comandanţi în armata italiană, ca şi în cele ale Aşezămintelor cari dau creşterea tineretului italian, ca şi în Statele majore italiene, în gazetărie şi la Bursă, — nu mai sunt suferite persoane de alt neam, decât curaţi italieni! ..(Asta ca măsură împotriva Evreilor, cari începuseră a se vârî şi pe acolo).

In negoţ mai sunt suferiţi dar supraveghiaţi ca să nu lucreze cumva ceva împotriva intereselor Statului.

Şi când ştii că la 44 milioane de Italieni abia se găsesc vre-o 60 000 de Jidani, — sau la 733 de italieni un jidan! Şi tot se scarpână împotriva lui, că-l simte pe trup şi nu l poate suferi. Iar noi, cu 1 jidan la 7 Români, nu ştim cum să-i mai ocrotim şi să dăm cu petri după cei ce se ridică tinereşte împotriva lor!... Ce »isteţi« suntem!...

# Gâsca cu păduchi în piele

*— fabulă —*

de VASILE MILITARU

*In mijlocul unei lunci. —*
*Toată lanuri, fân și floare, —*
*Grasă, cu bobocii-i prunci,*
*Ca 'ntr'un rai trăia o gâscă sub tot cerul plin de soare...*

*Acea luncă-rai, — cu doine și flăcăi plecați pe sape —*
*Drept hotar, avea 'mprejuru'i niște munți și vre-o [trei ape,*

*Și'n cuprinsu-i, gâsca grasă*
*N'avea griji și n'avea dor:*
*Somnu-i, era somn în lege, patul flori, și masa — masă.*
*Ior bobocii-i, — părând gheme din al soarelui fuior,*
*Numai într'o desfătare vieţuiau cu mama lor!*
*Dar, dela o vreme gâsca, pân'atunci cu mari puteri,*
*Se simți pe toată ziua azi mai slabă decât eri,*
*Incepu să-i cadă fulgii, pieptul să i-se usuce,*
*Pricepu că ei din suflet veselia i-se duce.*
*Și chiar pruncii ei — bobocii — au băgat apoi de seamă*
*Că și ei slăbiau sărmanii ne'ncetat ca și-a lor mamă!*

*Intr'o zi, venind la gâscă niște rude ciocârlani*
*Și găsind pe moarte gâsca și pe bieți-i băetani*
*Doborâți toți în genunchi. —*
*Ii găsiră ciocârlanii plini de-o spuză de păduchi!*
*Și văzură că păduchii într'atâta i-au fost ros,*
*Că, pe-alocuri, ajunsese ticăloșii, pân' la os!*

*Ciocârlanii într'un suflet au pornit, atunci pe loc,*
*Păduchimea s'o vâneze cu năpraznicul lor cioc,*
*Și, cu cât erau păduchii smulși de ciocârlani cu greață.*
*Biata gâscă și bobocii-i începeau să prindă viață:*
*Lunca le păru mai verde,*
*Soarele, minune nouă,*
*Ciocârliile din slavă aduceau acum diesmierde,*
*Și-un potop de curcubee ochii lor sorbeau din rouă!...*
*Dar, pe când toți ciocârlanii ciuguleau păduchi de zor*
*De pe gâsca și bobocii re'nviați pe lunca lor, —*
*Niște mari măgari, — în viață nedeprinși cu legea [muncii.*
*Huzurind în vatra luncii. —*
*Grași măgari cu spete late și cu ochii pururi triști.*
*Sigur, „umanitariști", —*
*Prinseră prelung să zbiere, plini de milă, pehilvanii,*
*Să gonească ciocârlanii.*
*— Răilor fără de suflet, — sufletele cum vă lasă*
*S'asvârliți în vânt păduchii de pe gâsca cea mai [grasă?!*
*— Cum nu vă trăsnește cerul? Dumnezeu cum nu [vă bate.*
*Că v'ați năpustit pe-asemeni vietăți nevinovate,*
*Care n'au nici o moșie, nicăieri sub cât e cer,*
*Și cari au să piară sigur, cum flămânzii pururi pier, —*
*Mai ales când o să vină iarna cu zăpezi și ger?!*
*— Ciocârlanii se vor face de ocară și de râs că*
*Au putut goni păduchii de pe ghiftuita gâscă!*
*— Hula tuturor stârni-veți; blestemați veți fi cu anii,*
*Că păduchii de pe gâscă i-ați gonit voi, ciocârlanii!...*
*— Fiți „umanitari"! Fiți nobili cu cei fără cer mereu.*
*Că... vă vede Dumnezeu!*
*Dar din slăvi, o ciocârlie trilurind ca'n vis,*
*A zis:*
*— Ce ușor vă este vauă, măi măgari, — plesnind [din coadă. —*
*Să pretindeți ca: păduchii, trupul altora să-l roadă!*

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

*Incheind aci povestea, s'o citească cine vrea, —*
*Eu văd azi că, doborâtă pe nedrept de soartă rea*
*Cu păduchi 'nfipți în piele, tu ești gâsca, Țara mea!...*
*Pe măgari să-i scuipi întruna, fiindcă ei îți sunt [dușmanii,*
*Și din inima ta strigă: Să trăiască ciocârlanii!".*

29 Ianuarie 1938 (Porunca Vremii)

# O măsură bună

Guvernul dlui Goga, oprise câteva foi jidovești scrise românește, ungurește și nemțește.

Guvernul de acum urmează acel început: A oprit de-ocamdată: 11 foi, scrise toate de jidani din Basarabia în limba rusească, pentru-ca Rușii, ba nici Românii basarabeni, să nu cite ruseasca și să nu simță trebuința a ceti gazete românești!, — apoi 5 foi scrise (tot de jidovi) în limba ucraineană pentru Ucrainienii din Basarabia, ținând viie în ei, ura împotriva domniei românești!, — și 18 foi jidovești, scrise nemțește (vre-o 2 ungurește) în Basarabia, Bucovina și Bănat. — Bună măsură!

## Se caută voluntari pentru marina regală

Monitorul Oficial vestește, că Marina regală română primește voluntari în temeiul legii de recrutare publicată în Monitorul Oficial dela 7 Iulie 1930, Nr. 148. Il aflați la primăriile orașelor sau la pretură și vedeți ce se cere dela cei ce vor a intra voluntari acolo, ajungând la o slujbă cu bun viitor. — Cererile de a fi primiți să le adresează la: Comandamentul Marinei Regale, București, Piața Amzei 4. — Cererile se primesc încă până la 1 Martie 1938.

Se primesc în linia întâia tineri cari au urmat o școală de meserii, și acolo mai ales mecanica, electricitatea sau radiotelegrafia, apoi cei cari au școala industrială. Intrați în școală, vor urma acolo o specialitate, iar după liberare, pot intra în școala de sub maestri și vor fi înaintați maestri, — putând ajunge ofițeri de echipaje.

## Legea pentru revizuirea cetățeniei streinilor

### și-a însușit'o și noul guvern

Dl Ministru al Justiției M. Cancicov a făcut un raport guvernului, arătând că legea făcută de guvernul de mai nainte, care punea termen de 20 de zile evreilor din vechiul Regat, pentru ca să-și înainteze dovezile că au drept la cetățenie în temeiul legii din 1919, dar — acel termen fiind prea scurt, dsa a întocmit alt Decret Lege, prin care prelungește termenul de înaintare a dovezilor, până la 10 Martie. Decretul a fost primit de Consiliul de Miniștri și semnat de M. S. Regele.

Așadar legea pentru revizuirea încetățenirilor, a fost aflată de bună și de guvernul de acum și o va duce în deplinire.

# Oare de ce, vecinii noștri au fost mai norocoși? Că au mult mai puțini jidani decât noi?

Iacă o întrebare cu tâlc. Una din două: sau că noi suntem mai slabi în iubirea noastră de neam, sau că țările lor sunt mai sărace, încât »lipitorile satelor« n'au lăcomit așa de tare la ele.

Intr'adevăr, dacă aruncăm ochii peste Dunăre la vecinii Bulgari, ne vine să-i pizmuim în privința asta. Căci iată ce ne arată cea mai nouă statistică (numărătoare) a Bulgariei, făcută în 1934 (nainte cu 3 ani):

Numărul locuitorilor Bulgariei, este: 6 milioane și 78 mii de suflete. — Dintre aceștia *abia 41.000 sunt supuși străini, ceilalți toți supuși bulgari.*

Evrei, în întreaga Bulgarie, sunt numai 48.000, — adecă la 125 bulgari, 1 evreu. Atâta cât nimica față de câți sunt în România noastră, unde un singur oraș din Moldova și Basarabia, are mai mulți Evrei decât întreaga Țară a vecinilor de peste Dunăre! Orașul Iași singur are mai mulți Evrei ca Bulgaria, iar Chișinăul Basarabiei, de 2 ori pe-atâta!

Și asta trebue să o mărturisim, deși nu ne deloc spre laudă, că noi — nu suntem atât de dârji iubitori de neam, cum sunt Bulgarii (sau ca Sârbii)! Noi cu o neb'eznicie care ne va prăpădi, primim roiurile de venetici fără împotrivire, ba, ceea-ce e și mai rușinos, — stăm la poarta Țării cu mâna întinsă de cerșetori, să ne pună ceva în ea, c'apoi — n'avedem, n'auzim!... Ei ne aruncă un ban plin de despreț și trec pe lângă noi în Țară și ne culeg și miezurile dinaintea copiilor noștri!...

De ce vin atâta, față de alte Țări? Pentrucă țara noastră e bogată cât pe pământ, cât în pământ, și noi nu prea pricepuți în prețuirea bunurilor ce le avem dela Dumnezeu, trecem cântând peste bogăție și plângându-ne soarta în cuvintele: »Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă'n poartă«... Dar nu numai munții noștri poartă aur, ci și văile, și colinele și râurile și minele și pădurile și aerul. Și ei, cu ochii lor mici și înfundați în cap ca la vulpi, — văd acestea toate, și bogățiile noastre și prostia noastră, și își zic: Aci i de noi! Țara cu râuri de lapte și dealuri de plăcinte și cu popor chiar care ochi are și nu vede, ci ale mele viclenii le crede...

Iată pentru ce e dragă sufletului, și inimii noastre mișcarea tinerească, de dreapta, care e tot mai sănătoasă și cuprinzătoare și la noi în țară, — pentru că ea a lăpădat orbul găinii dela sine, vede răul, pune degetul pe rană și luptă voinicește a nu lăsa pe Român napoia și a bulgarului! Că Bulgarul se vădește stăpân în casa lui și abia sufere la 125 de Bulgari un evreu, dar Românii tot la 7 Români un jidov.

E gras și roditor pământul țării noastre? E adevărat. Dar fie pentru noi, nu pentru venetici. Rodul lui dee-ne sănătate și bunăstare nouă, nu altora.

Spre aceste stări năzuesc bunii noștri tineri, sprijiniți și de tot mai mulți bâtrâni cu capul tânăr, prin mișcările lor naționale și creștine. Și pe bun drum sunt, Dumnezeu să le ajute!

*

**Ce mai vezi dacă te uiți mai departe prin vecina Bulgarie? Iacă ce:**

**Că din cele 6 milioane și 78 mii de suflete, 3 milioane și 54 mii sunt bărbați, și 3 mil. 24 mii femei, adecă sunt cam tot atâța bărbați, ca femei. Puțină deosebire.**

**Numărul văduvilor în țară sunt: 90 mii bărbați și 286 mii de femei. — semn că bărbații, prea trudiți se vede, mor mult mai mulți ca femeile. De 20 ori și jumătate.**

**Dar ciudat e numărul celor necăsătoriți (cu mari și cu copii la un loc). Iată cât e: Necăsătoriții sunt: de neamul bărbătesc, 1 milion și 14 mii, dar de neamul femeesc: 1 milion și 912 mii.**

**După religie sunt 5 milioane și 129 mii ortodocși, apoi Mahamedanii (cei ce țin legea turcească, împreună cu „Pomacii" (aceștia-s bulgarii trecuți la legea turcească în vremea lor, de frica lor!.), sunt 821.000; catolici 46 mii, armeni 24.000, protestanți 8400, armeni 21 000**

# Fudulie goală și — cu pinteni

Contele Bethlen, fost cap al guvernului unguresc dela Pesta, a publicat în limba Italiană o carte în care vrea să lumineze pe Italieni, pe cari îi crede mari »pretini« ai Ungariei, — gata a muri chiar pentru ea!... — că aici în răsăritul Europei așa ar fi cu dreptate, ca Ardealul cu Bănatul, să fie deslipite de România și să fie făcute Țară de sine stătătoare, sau chiar în legături strânse cu Ungaria...

Săracul de el. Ce aiurări, ca la boală de creeri, îi tulbură capul...

# Care Ministeriu, câtă cheltuială cere...

Nu toate Ministerele cer Țării aceiași cheltuială, — ci fiecare după rostul pe care il are, după slujba ce are de împlinit, și așa după numărul mai mare sau mai restrâns de slujbași, cu cari își poate îndeplini chemarea sa.

Arătăm mai jos cât e îndrumat Ministerul de Finanțe (cel peste visteria, averea, Țării) să plătească pe luna de față Februarie, feluritelor Ministere, pentru salarele și pensiile ce au acelea de plătit în această lună. După mărimea sumei ce o primește fiecare Ministeriu se vede și însămnătatea lui și că ce număr de slujbași are el pentru îndeplinirea îndatoririlor sale:

1. Ministerul Invățământului (a școlilor de tot felul din Țară) are mai mari cheltueli. Lui i se dau numai pentru luna Februarie: 361.000.000 (milioane). De aci se plătesc toți profesorii, dela cei mai de sus, până la învățătorii sătești. Și având țara școli multe (și încă nu de ajuns!), are așa mare cheltuială cu ele. — Totuși de această cheltuială nu-i pare rău nici unui om cuminte, căci e poate cea mai folositoare dintre cheltuielile Țării. Doar cele ale bisericilor de sunt la fel sau și mai prețioase.

2. Ministerul Armatei, primește 242.000.000, și alte 34 milioane pentru ministerul Aerului și a Marinei (a zborului și a vaselor de război pe mări), — la olaltă pentru apărarea țării cheltuim pe lună 276 milioane! Și de n'ar fi oamenii așa de răi cum sunt, n'am avea nevoie decât poate de a zecea parte de atâta armată...

3. Ministerul de Interne (pentru treburile din lăuntru ale Țării) de care țin slujbașii cei mulți de stat, dela Prefecți până la notarii comunali și are poliția în grija sa, — cheltuește 113 milioane pe lună.

4. Ministerul Finanțelor (adunătorul de dări, prin oamenii săi din Percepții, din Administrațiile Financiare, etc), 87 milioane pe lună.

5. Ministerul Justiției (cu judecători mari și mici) 76 milioane lunar.

6. Ministerul Cultelor (a Bisericilor) și al Artelor, (teatre și altele) cheltuește 51 milioane pe lună.

7. Ministerul Muncii și Sănătății (cu Spitalele cu Doctorii de plasă și altele) câte 61 milioane lunar.

8. Ministerul agriculturei (lucrării pământului) 32 milioane pe lună.

9. Ministerul de Externe (cel ce ține legăturile cu străinătatea) 16 milioane.

10. Ministerul Industriei și Comerțului, (de care țin Camerele industriale și de comerț) 10 milioane și 100 mii.

11. Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor (cu grija drumurilor și a zidirilor de obște) 3 milioane 673 mii.

12. Președinția Consiliului de Miniștri, 435 mii.

13. Ministerul de Finanțe (cel de sub 4) mai are apoi o cheltuială însemnată, cu plata **pensiilor** de tot felul, pentru cari mai primește din bugetul Statului câte 186 milioane lei lunar.

Atâta are de cheltuit statul în fiecare lună anume 1 miliard și 264 milioane, pentru a-și susținea întreaga sa mașinărie de stat.

Din sumele pe cari cheltuește cu cutare și cu cutare Ministeriu, se vede care din acelea e socotit ca mai trebuincios pentru viața de obște a țării.

In frunte stă, cum se și potrivește, Ministeriul Invățământului, al Școlilor de tot felul, acelea fiind cuiburile de lumină, fântânile din cari curg izvoarele și izvorașele cari adapă sufletele tineretului neamului, pentru a-l lumina și a-l pregăti pentru viață. — Locul al doilea il ține Armata, care cuprinde pe apărătorii Țării de vrășmașii ei. Celelalte urmează după ele, în măsura în care sunt trebuitoare vieții de obște și liniștei locuitorilor. — Toate sunt de trebuință, și pe ori-care l'ai în'ătura, trăirea în pace și în bună rânduială ar suferi, încât văzând ce rău e fără una și fără alta din acele cheltueli, am striga toți: cereni-o, că o dăm bucuros, numai să am pacea cea bună.

# Rânduială nouă

vrea guvernul de acum: cererile de ori-ce fel, să se trimită deregătoriilor în scris, să nu mai meargă omul cu rugarea în mână, furând vremea slujbașilor prin povestirea năcazului său. Lasă că-l cetește el, — și are poruncă să nu lase cererea »să se coacă«, cum se coceau pân'acum, de putrezeau pe masa deregătorului, dacă nu mergeai s'o „împingi" nițel și să »ungi« roata ca să meargă. Aceste stări să înceteze slujbașii au poruncă, că mai mult de 10 zile să nu treacă peste o rugare sosită la ei, ca să n'o fi deslegat. In 10 zile omul cu năcazul să-și aibă răspunsul!

Ba era obiceiu, că de pildă, primăriile, știind că ori-ce cereri ale lor, dorm prin Ministere, de se betejesc de zăcare pe-acolo, — trimiteau pe primar sau un slujbaș isteț (în a-și face drumuri la București cu cheltuială bunicică dela primărie), ca acela să aducă cererea și să stea de capul domnilor, s'o deslege! — Acum a venit poruncă, că nimenea să nu mai meargă cu cererea la București, că nu va fi primit s'o ducă. S'o trimită numai pe poștă, că primește răspuns în scurtă vreme.

Doamne, ce-or mai face acum domnii dela Casa Pădurilor, unde nu ajungeai la un răspuns decât după a zecea mergere la'ei »de-acasă«.

—o—

# Italia — harnică

Dacă are acum o „colonie» de zece ori mai mare ca însăși Țara-doamnă, — vădit că are și de lucru cu acea colonie: Are de cărăușit acolo și oameni și mărfuri și armată și de-ale armatei, dus și adus, — lucru mult.

De aceea se vestește, că pune în lucrare construirea alor încă 44 vapoare de negoț, de 8—10—16.000 de tone, — așa dar mijlocii, dar bune pentru negoț.

# RĂZBOIUL

In CHINA merge strună: Intr'o zi, 45 de avioane chineze s'au repezit asupra unui punct japonez. Indată au sărit în calea lor 30 de avioane Japoneze și după luptă de câteva ceasuri, 30 de avioane chineze albeau pământul, sfărâmite. Abia 15 au mai scăpat cu fuga. Din cele japoneze de au căzut 3-4.

Că ce grozăvii face războiul de azi, ne arată atacul japonez dintr'o singură zi, cu vre-o 20 de avioane asupra orașului Cengkow. Fiecare avion a aruncat câte 80 de bombe asupra orașului. Plouau bombele din văzduh, asupra nenorocitului oraș. O bombă a căzut asupra unui hotel, făcându-l praf și prăpădind pe toți câți se aflau în el! Alta a căzut pe o biserică baptistă, nimicindu-o. Noroc că lume nu era în ea. Vre-o 600 de case au fost dărâmate numai în două ciasuri cât a ținut azvârlirea de bombe asupra orașului. Peste 1200 de morți și răniți. Ulița mare, era, după încetarea bombardării, coperită de trupuri sfârticate de oameni!

*

— In SPANIA armata comunistă e tot mai tare în prăbușire: Brigade întregi nu vreau să mai plece pe front, unde știu ce bătae le așteaptă dela naționaliști. De aceea din brigada 118 au fost împușcați 180 de ofițeri și 40 de soldați; — din brigada a 84-a, au fost împușcați 80 de ofițeri și mulți soldați. Totuși voie de luptă nu se mai poate însufla. Ii bate Dumnezeu, după cum vrednicesc, ca și în China. *Naționalismul e biruința!*

Cântec pentru ziua de azi

## *CATARGUL TĂU E CRUCEA!*

Române, — sfânta *cruce*, în fața cărei cazi,
Nici când n'avu pe lume dușmani mai mulți ca azi!
Ia seama: orice-ai face, ori unde te vei duce,
Nu te uni cu-aceia ce-alungă sfânta *cruce!*

In harul ei, Române, mereu să crezi, mereu,
Căci dacă crezi în *cruce*, ți-e sprijin Dumnezeu!
Corabia ce n'are în inima-i catarg,
In valuri se răstoarnă și-o înghite-al mării larg!

Catargul tău e *crucea!* Cu ea fiind ori unde,
Zadarnic ar vrea marea la fund să te scufunde:
Tu vei pluti pe valuri, cât munții de-ar fi ele, —
La fund căzând vrăjmașii cu suflete mișele!...

(Porunca Vremii) VASILE MILITARU

# NICI LIBANUL NU-I MAI VREA!

Pân'acum Libanul, mare ținut în Siria, (vecină cu Palestina) sta nepăsător față de frământările Arabilor din Palestina, cari nu vor să mai primească Jidani în »patria lor«. In timpul din urmă și Libanul s'a alăturat la mișcarea potrivnică aducerii de jidani în Palestina, căci știu că acolo unde aceștia vin mulți, viața e foc și pară, și se strecoară încet și prin ținuturile vecine, lucru pe care Libanul nu și-l dorește, căci își cunoaște „vecinii". Toți ne trimit vorbă: Țineți-vi-i numai acolo unde se găsesc, dacă i-ați primit.

*

— Din *Ierusalim*, se vestește, că întreprinderile și coloniile de evrei, cari ar lucra și ei pământul dat lor, sunt atacate de infuriații Arabi, stăpânii de peste o mie de ani ai acelor ținuturi, cari se văd acum scoși din așezările și din dreptul lor prin puterea engleză, ocrotitoarea Jidanilor trimiși acolo! Cete, cete, Arabii îi atacă ca doar îi alungă de pe pământurile foste ale lor.

Vorbind despre acești Arabi năcăjiți foile noastre scriu: »Bande de teroriști atacă coloniile evreești!«

Oare de ce le om fi zicând și noi »bande« acelor apărători a drepturilor lor străbune?

# HOTARÂRI MARI IN ANGLIA

Urmare din pag. 1

mai bat eu capul cu voi, vecinii din Europa, și cu urile dintre voi (dintre Franța și Germania, de unde vine toată neliniștea Europei)?

Ce avem noi să înțelegem din hotărârile pe cari începe a le lua Anglia? Că e zadarnică ori-ce sforțare de a mai pune oprire pornirii naționale a popoarelor! Se deșteaptă până și cele din »întunecata« Asie...

Și atunci, cine e scurt văzătorul, care să creadă, că a noastră trezire la mândria de sine și la lupta pentru deplină neatârnare, în țara noastră, mai poate fi oprită, și sufocată?

Noi am scăpat de »bacii« cari ne mulgeau, unii la Dunăre, alții la Nistru, alții furau tot din »vesela grădină«, iar alții pumpau și cărau pe Dunăre în sus până la Pesta lor... Am scăpat de acești »baci« mulgători și tunzători, dar am dat de alții mai răi și ca aceia! Au năpădit peste noi, noii Turci și Muscali și Unguri, mai păcătoși și mai haini decât aceia toți! Să vi-i mai spunem cum îi chiamă? Dar care copil mic, decum om mare, din țara noastră, nu-i știe și nu-i simte cum ne înlătură dela toate izvoarele de venit și de trai din țara noastră și ni s'au făcut stăpâni crunți, lucrând și pândindu-ne din umbră?

De această pacoste vreau să ne scape pe noi mișcările naționale și creștine din timpul din urmă!

Și avem toată încrederea în Dumnezeu, că nu vom rămânea napoia... Indiilor, cari nu vor nici ele, să mai sufere călcâi strein pe gâtul lor!

# Politica mare a Europei

E la o răspântie, la o mare cotitură a istoriei: *Austria va fi, nu peste multă vreme unită cu Germania.*

De curând Hitler a chemat la sine — fiind, bine înțeles, înainte pregătiți, — pe Capul guvernului austriac Schuschnig. S'au întâlnit într'un oraș german, unde are Hitler un castel la care se retrage când vrea să mai odihnească puțin timp.

Și acolo, în taină, au pregătit *toate*, pentru ca contopirea Austriei cu Germania să se facă *în liniște* și fără ca cineva să aibă drept a se amesteca în treaba lor!

Franța a făcut ochi mari. Dar Anglia știa ce știa, căci ea nu s'a mirat, nici vorbă potrivnică n'a cuvântat.

Italia a spus: știu, știu, nu am nimic de zis..

Pân'acum se știa că Italia nu vrea unirea Austriei cu Germania, ca să nu ajungă Germania cea, atunci, prea puternică, vecină cu ea și să-i fie de stângenire în socotile ei mari. Dar atunci când zicea așa, nu împretenită cu Germania, cum e azi. Azi Italia nu mai vede în o Germanie tare de mâne, o vecină **primejdioasă**, ci o **soață politică puternică**! S'au înțeles intre ele așa. De aceea azi nu mai grăește nimic împotrivă.

— Intre astfel de împrejurări, — mai știind că n'ci Anglia nu mai ridică mâna sa contra Germaniei ci caută chiar o apropiere de ea, — noi vedem că *greșită politică fac țările din mijlocul Europei, cari se feresc de o pretenie cu Germania!...* Cu atât mai vârtos a celor ce îi întorc Germaniei spatele și se iau după floarea soarelui, și al cărei »soare«, după careși întoarce mereu fața sa, e Evreimea cea rău sfătuitoare.

*„Evreimea rău sfătuitoare“? ne va întreba cineva.*

Da! zicem noi. Ea e azi atât de rea sfătuitoare, că nu-și știe da nici sie însăși sfat bun, — că de și-ar da, nu s'ar ridica tot mai mult, popoarele împotriva ei, încât azi abia mai știe ce să facă! La așa strâmtorări politice ajung și țările și popoarele care își adapă înțelepciunea dela jidani.

Oare a noastră politică din afară, e pe drumul cel bun, când mereu ne batem în pept cu însufletirile ce ne vin dela Paris?

### Cum se pregătește unirea Austriei?

Germania și Austria își vor dărâma granița de vămi dintre ele! Legile din lăuntru se vor apropia tot mai tare de-olaltă, până nu se vor mai deosebi. Armata va sămăna tot mai mult una cu alta.

Și — mai facă-le cineva ceva, de va putea!

## S'a schimbat constituția țării

**Printr'un decret lege, ce-a văzut lumina zilei în ziua de 20 Februarie, M. S. Regele i-a dat țării o nouă constituție, care în multe privinți se deosebește temeinic de constituția cea veche. Inoirile mai de seamă, pe cari le prevede noua constituție, sunt următoarele:**

**Dreptul de vot începe numai la vârsta de 30 de ani și de acest drept se vor bucura și femeile.**

**Deputații vor putea fi aleși numai de bresle, din cari fac parte. Vor fi trei bresle, cari vor trimite deputați în parlament. Acestea sunt: breasla agricultorilor și a muncitorilor manuali, breasla comercianților și industriașilor și breasla cărturarilor.**

**Senatul va fi compus din senatori aleși de bresle, din senatori de drept și din senatori numiți de M. S. Regele. Numărul acestora din urmă face jumătate din totalul senatorilor.**

**Noua constituție prevede în anumite cazuri și pedeapsa cu moarte.**

**Poporul a fost întrebat în ziua de joi prin votare în comune, dacă primește sau nu noua constituție. Amănunte despre felul cum a decurs votarea și despre noua constituție vom da în numărul viitor.**

## ASPRE MASURI PENTRU ÎNFRÂNGEREA CELOR CE TULBURĂ „ORDINEA PUBLICĂ“

Noile întregiri a Legilor vechi pentru paza bunei rândueli, — poruncesc mai nou următoarele:

Art. 19, din Legea 144 din 1933 se întregește cu cele de mai jos!

„Se vor pedepsi cu închisoare dela 6 luni la 1 an acei cari constituesc grupuri, muc[illegible] lee, „**cuiburi**“ și alte asemenea formațiuni cu cara ter ascuns, în scopul răspândirii unei idei politice. Cu aceiași pedeapsă se vor pedepsi și acei cari prin grai sau prin scris fac propagandă ori în teamnă la înființare de grupuri, ru lee etc., ascunse sau care trimit ordinele scrise sau verbale (cu vorba) în scopul constituirii.

„Acei cari iau parte la adunările prevăzute la punctul de mai sus, vor fi pedepsiți cu închisoare de a 1 la 3 luni“.

„Este oprit mersul în formațiuni militare pe șosele, străzi ori piețe publice. Cei cari vor călca aceste dispozițiuni se vor pedepsi cu închisoare de la 1 lună la 6 luni.

Cu aceiaș pedeapsă se vor pedepsi cei cari în grupuri — pe jos, în automobile sau în tren — vor **cânta** cântări ce ar putea fi socotite drept arătarea unei anume manifestațiuni politice. Pedeapsa se **va îndoi**, dacă **mersul** în formațiune militară este întovărășit de **cântări** ce ar putea fi socotite drept manifestațiune politică“.

In caz de cu oaștere de împrejurări ușurătoare, pedepsele prevăzute de această lege, nu se pot reduce sub pedeapsa cea mai mică statorită pentru fiecare din aceste încălcări.

In caz de repețire, nu se acordă ușurare.

### Funcționarii

„Orice funcționar (slujbaș) public, care a fost membru al unei grupări desființate, (art. 7 din aceasta lege) va fi destituit (înlăturat) de capul autorității. Inștiințarea tribunalului atrage după sine suspendarea de plin drept a funcționarului, cu pierderea salarului.

### Slujbașii n'au voe să facă politică

Este oprit funcționarilor publici, membrilor clerului (preoților) de orice confesiune, membrilor Corpului didactic (învățători, profesori) afară de cei din învățământul superior (universități) în genere tuturor acelor cari primesc sub orice formă sau titlu o plată dela Stat, județ, comună, regie, casă autonomă, administrațiune comercială, direcție specială sau orice altă instituțiune publică ori așezământ al cărui buget este supus aprobării Parlamentului Consiliului de miniștri, Ministerelor sau autorităților speciale ce atârnă de ministere consiliilor județene sau comunale și autorităților bisericești, de a face parte dintr'un partid ori grupare politică, sau de a fi sprijinitor la acțiuni politice, ori de a lua parte la orice manifestațiuni cu acest fel!

### Demisiile din partidele politice

Acei care fac parte dintr'un partid ori grupare politică, sunt obligați a ieși din acest partid sau grupare, în termen de cel mult 7 zile dela publicarea în Monitorul Oficial a acestui decret.

„**Persoanele** mai sus **arătate sunt obligate** ca cel mai târziu în 15 zile dela publicarea în Monitorul Oficial să dee declarație în scris, **că au făcut sau** nu parte dintr'un partid sau grupare politică, și în caz că da, să arate din care anume au făcut parte? Declarațiunile se vor trimite șefului cel mai apropiat al celui obligat a le face, care le va trimite Ministerului de care atârnă funcționarul, sau care îndeplinește un control asupra așezământului unde funcționează.

„Toți cei prevăzuți de alin. 1, care nu au făcut declarații, vor fi înlăturați din slujbă, sau însărcinările ce au, prin decizune ministerială

„Membrii învățământului superior sunt de asemeni obligați la facerea declarațiunilor prevăzute de alin 3, sub sancțiunea prevăzută de alin. precedent.

—o—

# Noutăți

*DELA RĂDĂUȚI* se dă de veste bună: Acolo s'a dat de urme cari dovedesc că și acolo se găsește în sânul pământului, petrol, în vecinătatea satelor Horodnicul de sus și de jos. Iar dacă este aci, mai este și încolo până departe.

Numai de nu s'ar da și aceste izvoare de bogăție, în folosința evreilor!.

Cum mașinile pe pământ și aeroplanele în văzduh, sunt tot mai multe, e un noroc să ai puțuri de petrol în Țară și se mai găsește încă.

*

*PROTOPOP ORTODOX LA DEVA* a fost ales în 10 Febr. Deva e fără protopop ortodox de vre-o 6—7 ani. Două alegeri de mai nainte, au rămas fără rod. Au fost nimicite. Cea de acum va pune în văduvitul scaun de Protopop pe titularul de mult așteptat. Alegerea a fost condusă de părintele Protopop Morariu dela Dobra. Candidații trei: Părintele Chifa din Deva, păr. prof. Secarea dela Bâița și păr. Fan. dela Petrila. Părintele Fan s'a retras. Dintre cei doi, păr. Chifa (preot în Deva) a primit 38 de voturi, păr. Săcarea 5. — Va fi întărit, avem cele mai bune nădejdi, păr. Chifa, preot tiner, bine pregătit și dorit de întregul protopopiat.

*

*M. S REGINA VĂD. MARIA* a plecat în Italia, unde va petrece mai mult, îngrijindu-și sănătatea. S'o aducă Dzeu cu bine și sănătoasă, acasă, între cei ce mult o prețuim și iubim.

*

*ENGLEZII AU DE LUCRU* cu apărarea jidanilor din Palestina, împotriva atacurilor ce le vin dela Arabi. De curând tribunalul militar din Haifa, a osândit la moarte pe un Arab, pentru-că voise să scape din temniță pe un alt Arab osândit la moarte de Englezi. Așa l'au judecat și pe al doilea, care voia sa-l scape pe cel dintâi. Ciudată judecată.

*

*CELE MAI IEFTINE AUTOMOBILE*, spune Germania că le va fabrica ea de acum încolo. Căci fabricile de automobile s'au pus din greu pe lucru și lucrează bine și ieftin. Ca urmare Germania, care nainte cu 5 ani, în 1932 avea 633.000 de automobile și autocamioane, — azi, după 5 ani, are 2.850 000 — sau cam de 5 ori pe atâtea. Se vor zidi fabrici noi, uriașe, cari să fabrice automobile ieftine, cari să stee la îndemâna ori-cui, prin ieftinătatea lor.

*

*REPAUSUL DE DUMINECĂ SĂ SE ȚINĂ!* La intrevenirea dreptcredincioasei Metropolii ortodoxe dela Sibiu, — Ministerul de Interne a trimis ordin către Prefecturile din Țară, să iee măsuri prin primării ca Dumineca și în sărbătorile legiuite, să fie ținut răpausul Duminecai cum se cere: în vremea sf. liturgii cancelariile comunale să stee închise, slujbașii să fie îndrumați a merge la sf. biserică, dând pilde celoralalți locuitori. Crîșmele închise. Vânzări prin licitații, cum se face pe aiurea, în vremea asta să fie oprite! Nici primiri de dări!

*

*AVION NEROD* am putea numi un avion militar de vânătoare, tipul cel mai nou. El ca să-și arate puterea, a zburat cu o iuțeală de 900 kilometri pe ceas. Ca fulgerul! Nici n'ai vreme să-l vezi de când s'a ivit peste capul tău și a și perit în zare! A zburat ca ne-altul pe lume, dar s'a și frânt gâtul. S'a prăbușit și praf s'a făcut!

*

*CINE NU ȘI ȚINE GURA*, poate păți, ca subprimarul dela Iași (cel de sub stăpânirea trecută): A vorbit nu știu ce rău de guvern și a răspândit știri neadevărate despre el, — și azi e la arîștă și dat în judecată..

*

*PREFECTUL* face azi cât tot „Consiliul județan“ de mai înainte. El judecă **singur**, ce judeca acel sfat zic așa. Așa-i porunca de sus. — Iar **Primarul** judecă și hotărește el singur, tot ce judeca pân'acum Consiliul comunal, — tot în temeiul acelei porunci (Decret lege)

*

*CHINEZII SE — LATINIZEAZĂ!* Se știe că scrisoarea Chinezilor și a Japonezilor, e foarte încurcată. La ei se scrie folosind câteva mii de semne și figuri, în loc de litere, de aceea foarte puțini știu acolo „carte“. Acum se vestește că și Chinezii trec la scrisul nostru ușor cu literele acestea latine, — cu ajutorul cărora, cu numai 26 semne (litere) **scrii tot ce vrei**



TIPOGRAFIA ASTRA S. A. — CLUJ, CALEA MOȚILOR 69